

Delårsrapport mars 2024 - Nämnder och bolag

Utbildningsnämnden

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Väsentlig styrinformation till kommunledningen.....	4
2.1	Verksamhetens utveckling	4
2.1.1	Mått/nyckeltal som beskriver verksamhetens utveckling...	4
2.1.2	Övrig väsentlig information till kommunstyrelsen	5
2.1.3	Utredning av område Stadsgemensamt	8
3	Övrig uppföljning till kommunledningen.....	10
3.1	Utveckling inom personalområdet.....	10
3.1.1	Personalvolymutveckling	10
3.1.2	Årlig uppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete	10
3.2	Ekonomisk uppföljning.....	12
3.2.1	Resultatredovisning i sammandrag nämnder	12
3.2.2	Utfall till och med perioden	12
3.2.3	Prognos.....	12
3.2.4	Uppföljning av kommuncentrala poster som hanteras genom beslut av andra nämnder	13
3.3	Uppföljning av särskilda beslut och uppdrag	13
3.3.1	Anmälningar enligt Lex Maria	13
4	Styrinformation till nämnden.....	14
4.1	Ekonomi	14
4.1.1	Förvaltningsgemensamt	14
4.1.2	Gymnasieskola.....	14
4.1.3	Anpassad gymnasieskola.....	18
4.1.4	Vuxenutbildning och Yrkeshögskola.....	19
4.1.5	Område stadsgemensamt	20

1 Sammanfattning

Uppföljning av nämndens verksamhet och ekonomi sker i enlighet med den struktur och tidplan för planering och uppföljning som kommunstyrelsen och utbildningsnämnden beslutat om. Delårsrapporten per mars är den andra av årets uppföljningsrapporter och har fokus på eventuella avvikelser i verksamheten, det systematiska arbetsmiljöarbetet samt periodens ekonomiska utfall och årets prognos. Genom rapporten beskriver förvaltningen även de ekonomiska utmaningar som nämnden under lång tid hanterat och fortsatt står inför samt vilka konsekvenser dessa åtgärder får för elevernas resultat och medarbetarnas arbetsmiljö.

Genom delårsrapporten lämnas en prognos för året i nivå med budget. Läget i verksamheterna är emellertid mycket ansträngt. Gymnasieskolorna och de anpassade gymnasieskolorna har i flera år arbetat med handlingsplaner och vidtagit åtgärder för att hantera en ansträngd ekonomisk situation, ett arbete som fortsätter även 2024.

Risker som förvaltningen särskilt har identifierat finns vid yrkesprogram och introduktionsprogram med elevgrupper som har stora behov av anpassningar och stöd. Gymnasieskolorna tar emot en allt större andel elever från grundskolan som har gått i särskild undervisningsgrupp, fått 1-till-1 undervisning eller har särskilda behov i kombination med neuropsykiatriska funktionsvariationer. Detta ställer höga krav på anpassningar, stöd och resurser inom ramen för den undervisning som bedrivs i gymnasieskolan. Även på de högskoleförberedande programmen ser förvaltningen att elevernas behov ökar och att måluppfyllelsen, dvs elevernas kunskapsresultat som tidigare haft en god progression, nu har planat ut.

2 Väsentlig styrinformation till kommunledningen

2.1 Verksamhetens utveckling

2.1.1 Mått/nyckeltal som beskriver verksamhetens utveckling

Effektmått och övriga mått/nyckeltal

Mått/nyckeltal	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall perioden 2024	Prognos helår 2024
Andel närvaro i kommunala gymnasieskolor (%)	80,0	81,8	-	-
Andel elever med examen inom 3 år, yrkesprogram (%) hemkommun	75,1	73,9	-	-
Andel elever med examen inom 3 år, högskoleförberedande program (%) hemkommun	83,0	84,3	-	-
Andel elever med examen inom 4 år, samtliga inkl IM (%) hemkommun	71,7	72,5	-	-
Andel elever som genomfört minst 22 veckors APL, anpassad gymnasieskola, nationella program (%)	15	33	-	-
Andel examinerade i relevant yrkesarbete 6 månader efter avslutad utbildning (%)				
- Vuxenutbildning	71	75	-	-
- Yrkeshögskola	95	90	-	-

* Nyckeltal för genomströmning (examen efter tre år på nationella program och fyra år på introduktionsprogram) avser hemkommunens elever oavsett huvudman. Övriga nyckeltal avser elever i egen regi.

Volymmått samt nettokostnadsutveckling

Mått	Utfall perioden jämfört med samma period föregående år	Prognos helår jämfört med helår föregående år
Verksamhetens nettokostnad (mnkr)	-667 (-639)	2 668 (2 470)
Antal göteborgare i gymnasieskola	18 686 (fg år 18 317)	18 988 (fg år 18 442)
Andel göteborgare i gymnasieskola egen regi	41% (fg år 41%)	41% (fg år 41%)

Förvaltningens nettokostnader har ökat med 4,3 procent mellan åren. Det är en nettoeffekt av kostnads- och volymförändringar i förvaltningens olika verksamhetsgrenar. Gymnasieskolans 5,1 procent och den anpassade

gymnasieskolan 7,9 procent till följd av volym- och kostnadsökningar. Stadengemensamt ökar beroende på minskat köp av studiehandledning från grundskoleförvaltningen. Inom vuxenutbildningen har intäkterna ökat mer än kostnaderna då det är högt söktryck på flera delar av verksamheten och alla rekryteringar och inköp ännu inte är genomförda för att möta upp det ökade elevtalet. Förvaltningen har arbetat med att effektivisera de centrala kostnaderna varför de har en lägre nettokostnadsökning.

Antalet göteborgare i gymnasieskola ökar i något lägre takt än befolkningsökningen i åldersgruppen 16–18 år. Detta förklaras av ökad genomströmning i verksamheten med lägre andel överåriga elever. Andel göteborgare i egen regi är dock på samma nivå som föregående år.

2.1.2 Övrig väsentlig information till kommunstyrelsen

Utbildningsnämnden lämnar genom delårsrapporten en prognos för året i nivå med budget. Det ansträngda ekonomiska läget gör att förvaltningens arbete med handlingsplaner för en budget i balans fortsätter även under 2024. Då eleversättningen redan idag är låg i jämförelse med liknande kommuner riskerar åtgärderna att leda till ett alltmer ansträngt läge i verksamheterna och fortsatta anpassningar av personalvolymerna. Lärartätheten har minskat stadigt vid de kommunala gymnasieskolorna i Göteborg de senaste fem åren och är lägre än i liknande kommuner och riket.

I detta avsnitt ges en beskrivning av de konsekvenser och risker som vidtagna åtgärder får för elevernas resultat, samt vilka resurstillskott som behövs kommande år för att gymnasieskolan och den anpassade gymnasieskolan ska kunna säkerställa kvalitet och likvärdighet samt förstärka det kompensatoriska uppdraget. Insatser krävs också för att säkerställa en god arbetsmiljö och en tillräcklig lärartäthet i förhållande till utbildningens krav och elevernas behov.

Förstärkning av utbildningarnas kvalitet och likvärdighet för alla elever

Enligt Skollagen ska utbildningen vara likvärdig oavsett var i landet den anordnas. Alla elever har rätt till en utbildning av hög kvalitet och skall få lika möjligheter att uppnå utbildningens mål.

Förstärkningar har gjorts på flera områden inom gymnasieskolans verksamhet genom riktade insatser inom tilldelad ram, men Göteborg har fortfarande en lägre genomströmning i gymnasieskolan (andel elever med examen inom 3 och 4 år) än riksgenomsnittet. Den lägre genomströmningen är särskilt tydlig i de kommunala gymnasieskolorna med en hög andel elever på yrkesprogram och introduktionsprogram.

Särskilt på yrkesprogram och introduktionsprogram finns elevgrupper med stora behov av anpassningar och stöd. Gymnasieskolorna tar emot en allt större andel elever från grundskolan som har gått i särskild undervisningsgrupp, fått 1-till-1 undervisning eller har särskilda behov i kombination med NPF-varianter. Andelen elever med IF-diagnoser och behov av extraordinära stödåtgärder ökar. Detta ställer höga krav på anpassningar, stöd och resurser inom ramen för den undervisning som bedrivs i gymnasieskolan. Även på de högskoleförberedande programmen ser förvaltningen att elevernas behov ökar och att måluppfyllelsen, dvs elevernas kunskapsresultat som tidigare haft en god progression, nu har planat ut.

I en jämförelse med andra kommuner ligger Göteborgs gymnasieskolor lågt i kostnad samtidigt som andelen elever på de mer resurskrävande utbildningarna,

med stora behov av kompensatoriska insatser, är högre. I Göteborg var nettokostnaden per elev 113 tkr/år 2022, att jämföra med kostnaden i liknande kommuner på 123 tkr och riksgenomsnittet på 127 tkr.

Den låga eleversättningen gör att resurserna måste användas till det som är mest nödvändigt med konsekvens att satsningar på utveckling av undervisningens kvalitet, anpassningar och stöd, kompetensutveckling av personal, lokaler och utrustning får stå tillbaka. Gymnasieskolorna och de anpassade gymnasieskolorna har i flera år behövt arbeta med åtgärdsplaner för att få en budget i balans och läget i verksamheten blir alltmer ansträngt. Resurser behöver tillföras för att gymnasieskolan och den anpassade gymnasieskolan ska kunna säkerställa kvalitet och likvärdighet samt göra ytterligare satsningar för att förbättra utbildningens kvalitet och förstärka det kompensatoriska uppdraget. Insatser krävs för att säkerställa en god arbetsmiljö och en tillräcklig lärartäthet i förhållande till utbildningens krav och elevernas behov. Insatser krävs för att lokaler och utrustning ska anpassas till de krav på utbildningen som utvecklingen av övriga samhället, arbetsmarknaden samt högskolan medför.

Utbildningsnämndens bedömning är att ersättningsnivån behöver öka stegvis de kommande åren för att möjliggöra dessa grundläggande och kostnadskrävande förstärkningar. De tillskott nämnden fått genom fullmäktiges beslut om kompletteringsbudget 2023 och budget 2024 är positiva men har enbart medfört att situationen inte försämrats ytterligare. Nämnden hemställer därför om en ökad tilldelning i ram med 60 mnkr/år åren 2025–2027 för att närma sig en kostnad i nivå med liknande kommuner. Hemställan baseras på skillnaden i nettokostnad/elev år 2022 enligt Kolada mellan Göteborg och liknande kommuner och ska ses som ett tillägg till stadens generella indexuppräknings behov vara i paritet med förväntade kostnadsökningar.

En ökad eleversättning är nödvändig för att förstärka det kompensatoriska uppdraget, ytterligare utveckla undervisningens kvalitet, utveckla arbetet med skolkärvare, trygghet och studiero samt arbeta mer långsiktigt med skolutveckling och med främjande och förbyggande insatser för att öka elevernas måluppfyllelse.

En bibehållen resurstilldelningen till gymnasieskolan och den anpassade gymnasieskolan, förenat med bibehållen eller ökad kostnadsnivå, riskerar att leda till:

- Lägre måluppfyllelse
- Individuella behov och anpassningar får stå tillbaka
- Minskad skolkärvare och ökad andel avhopp
- Satsningar på kompetensutveckling av personal uteblir
- En försämrad arbetsmiljö för elever och personal

Gymnasieskolan är den sista skolformen i utbildningskedjan innan stadens ungdomar förväntas ha nått sina mål med utbildningen – att etablera sig på arbetsmarknaden eller gå vidare till fortsatta studier.

Utan en gymnasieskola med tillräckliga resurser för att omhänderta elevernas behov och ge stöd och stimulans till alla elever så att de utvecklas så långt som möjligt ökar risken för att ungdomar inte lyckas etablera sig på arbetsmarknaden eller gå vidare till fortsatta studier. Ur ett samhällsperspektiv kan detta leda till utanförskap och ohälsa, med höga samhällsekonomiska kostnader som följd.

Resursförstärkning av anpassad gymnasieskola för att möta det förändrade omsorgsbehovet hos eleverna samt volymökning inom skolformen

Sedan den reformerade gymnasiesärskolan infördes hösten 2013 (GYS13) har

elevsammansättningen i skolformen förändrats. På såväl de nationella programmen som de individuella programmen finns en ökande andel elever med stora eller mycket stora behov av extra anpassningar, särskilt stöd och andra stödinsatser, exempelvis anpassningar av den fysiska lärmiljön på grund av multifunktionsnedsättningar.

Andelen elever på de mer resurskrävande individuella programmen inom den anpassade gymnasieskolan i Göteborg är i nivå med liknande kommuner och riksgenomsnittet. Trots detta har Göteborg en betydligt lägre kostnad per elev (425 tkr 2022) än liknande kommuner (461 tkr 2022).

Utbildningsnämndens tilldelning av ram utgår bland annat från volymförändringar enligt befolkningsprognoser i målgruppen 16–18 år. I den nuvarande modellen tilldelas elever i gymnasieskolan och den anpassade gymnasieskolan ersättning utifrån en lika stor schablon (ca 133 tkr/elev budgetåret 2024).

2022 var snittkostnaden per läsår för en elev i anpassad gymnasieskola 3,5 gånger högre än snittkostnaden för en elev i gymnasieskolan. Utbildningen i den anpassade gymnasieskolan är 4 år. Antalet Göteborgselever som har rätt till skolformen förväntas öka successivt från 370 elever läsåret 2023/24 till 480 elever läsåret 2026/27. Det innebär en ökning med nära 30 % av elevgruppen vilket är betydligt högre än den förväntade befolkningsökningen i åldersgruppen 16–18 år som är drygt 5 %.

Sammantaget innebär den ökande elevvolymen och elevernas omfattande individuella behov att den anpassade gymnasieskolan tar en allt större andel av den gemensamma resurstilldelningen med gymnasieskolan, då den nuvarande finansieringsmodellen i staden inte särskiljer elever i de olika skolformerna. Ersättningen till gymnasieskolorna minskar i proportion till ökande kostnader för en större andel elever i den anpassade gymnasieskolan.

För att eleverna skall få förutsättningar att nå utbildningens mål behövs förstärkning med såväl lärare och specialpedagoger som elev- och specialassistenter. Den förändrade elevsammansättningen innebär även nya arbetsmiljökrav då fler elever med utåtagerande beteende finns i verksamheten.

Hemställan för de kommande tre åren utgår från den prognostiserade elevökningen och kostnaden per elev i anpassad gymnasieskola i Göteborg år 2022 enligt Kolada.

Utökning och utveckling av Polhemsgymnasiet

För att möta befolkningsutvecklingen i åldrarna 16–18 år och ett ökande antal sökande elever till de högskoleförberedande programmen finns ett stort behov av fler utbildningsplatser i staden.

2022–2023 genomfördes lokalanpassningar för att utöka Polhemsgymnasiet med ytterligare 600 utbildningsplatser till totalt ca 1800 platser. Från läsårsstart 2023/24 tas 200 nya elever emot i årskurs 1.

Till dess att skolan beräknas vara full läsåret 2025/26 kommer förvaltningen att ha hyreskostnader för lokaler som verksamheten ej kan nyttja. Under 2024 och 2025 har utbildningsnämnden kostnader för den icke fyllda skolan i form av tomhyra för lokaler samt viss överanställning av personal som inte har tillräckligt många elever inom sitt ansvarsområde såsom rektor, administratör och elevhälsopersonal. Kostnaderna beräknas uppgå till 3,6 mnkr i lokalhyra och 0,5 mnkr i personalkostnader under 2025.

Kostnaderna är inte hänförliga till den ordinarie och löpande verksamheten och

ingår därmed inte i ordinarie budgetram. De är direkt resultatpåverkande vid oförändrad budgetram och för att nå en budget i balans blir konsekvensen att programpriserna för samtliga gymnasieprogram kan behöva reduceras. Lägre programpriser påverkar även fristående huvudmän negativt och kan bland annat leda till uteblivna satsningar på utveckling av undervisningens kvalitet och lägre måluppfyllelse för eleverna.

Fortsatt utbyggnad av studie- och yrkesvägledningen i yngre åldrar samt sänkning av antalet elever per studie- och yrkesvägledare till den nivå som motsvarar elevernas behov

För att uppnå en likvärdig studie- och yrkesvägledning samt en hög valkompetens hos eleverna, genom att minska antalet elever per vägledare samt stödja den övriga skolpersonalens studie- och yrkesorienterande insatser, krävs ytterligare resurser. Framställan avser:

- uppbyggnad av stöd till skolpersonalens studie- och yrkesorienterande insatser i grundskolans årskurs 1–4 och i den anpassade grundskolan
- en ökning av elevernas tillgång till studie- och yrkesvägledare till den nivå som motsvarar elevernas behov i kombination med att uppnå rikssnittet för antalet elever per studie- och yrkesvägledare genom utbildningskedjan

Studie- och yrkesvägledningen ska löpa som en röd tråd genom hela skolgången så att eleverna tidigt i skolan får möjlighet att utveckla kompetens i att göra väl underbyggda val. När det gäller studie- och yrkesvägledning som hela skolans ansvar ska studie- och yrkesvägledningen därför integreras i undervisningen så att eleverna utvecklar förståelse för hur kunskaper i respektive ämne har betydelse i arbetslivet. Genom att de kopplar denna förståelse till sin egen studie- och yrkesvalsprocess kan de göra välgrundade val, där intressen och förmågor i relation till arbetsmarknadens behov utgör grunden så att de efter genomgången utbildning blir anställningsbara och därmed självförsörjande samtidigt som arbetskraftsförsörjningen förbättras.

Sammanfattning: behov av utökat kommunbidrag

mnkr	2025	2026	2027
Förstärkning av utbildningarnas kvalitet och likvärdighet för alla elever	60	120	180
Resursförstärkning av anpassad gymnasieskola för att möta det förändrade omsorgsbehovet hos eleverna samt volymökning inom skolformen	20	35	45
Utökning och utveckling av Polhemsgymnasiet	4,1		
Fortsatt utbyggnad av studie- och yrkesvägledningen i yngre åldrar samt sänkning av antalet elever per studie- och yrkesvägledare till den nivå som motsvarar elevernas behov	11	16	16

2.1.3 Utredning av område Stadsgemensamt

I årsrapporten för 2022 skrev samtliga skolförvaltningar om behovet av att se över om nuvarande uppdrag och organisation för område Stadsgemensamt är det mest ändamålsenliga och effektiva sättet att arbeta på.

En extern utredare har utrett de tre verksamheterna inom område Stadsgemensamt:

- Center för skolutveckling
- Språkcentrum
- Vägledningscentrum

Utredningen har undersökt i vilken utsträckning nuvarande organisering skapar förutsättningar för de fyra huvudmännen inom utbildningskedjan att effektivt styra, leda och ta sitt ansvar utifrån nationella och lokala styrdokument, ekonomi och kvalitet. Utredningen har också lämnat rekommendationer om framtida organisering av området. Utredningen färdigställdes i början av april och bifogas respektive nämnds delårsrapport. Förvaltningarna föreslår att direktörerna ges i uppdrag att tillsammans omhänderta utredningens slutsatser och återkomma till nämnderna med eventuella förslag på förändrad organisation.

3 Övrig uppföljning till kommunledningen

3.1 Utveckling inom personalområdet

3.1.1 Personalvolymsutveckling

	Aktuell period (ack sedan årets början)	Motsvarande period föregående år	Prognos 2024	Utfall 2023
Antal årsarbetare	651,7	663,8	2 440	2 442

Förvaltningen har viss omställning under året, men det är inte samma stora volym som förra året. Inom verksamheten Språkcentrum sker det en minskning av antalet modersmåls lärare. Orsaken är minskad beställning av studiehandledning. Under hösten kommer Vuxenutbildningen att öka egenregin, vilket innebär att verksamheten kommer att anställa fler lärare. Sammantaget är bedömningen att årsarbetartalet på förvaltningsnivå inte kommer att förändras i någon större omfattning i jämförelse med 2023.

3.1.2 Årlig uppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete

Har ni genomfört den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet?

Ja, uppföljningen är genomförd.

Metodiken för utbildningsförvaltningens systematiska arbetsmiljöarbete har genomförts sedan 2016 och är väl förankrad och inarbetad i organisationen.

Det systematiska arbetsmiljöarbetet utgår från årshjulet för respektive samverkansnivå (FSG, LSG). Förändring och utveckling av det systematiska arbetsmiljöarbetet har genom åren skett i samverkan med de fackliga organisationerna i FSG och i förvaltningens arbetsmiljögrupp.

Den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet görs i FSG utifrån en genomgång av valda delar från respektive verksamhets arbetsmiljöplan. I utbildningsnämnden görs därefter en sammanfattning av redovisningen från FSG.

Arbetsmiljöplanerna samverkas på respektive LSG och går via linjeorganisationen till HR för sammanställning. I arbetsmiljöplanerna finns delar som härrör till de olika aktiviteter som är en del av det systematiska arbetsmiljöarbetet och som hanteras i respektive skolas/enhets LSG, exempelvis arbetsmiljöronder, medarbetarenkäten, sjukfrånvaro, arbetsmiljöhändelser samt riskbedömningar.

Har ni genomfört den årliga uppföljningen av aktiva åtgärder?

Ja, uppföljningen är genomförd.

Stora delar av den uppföljning avseende aktiva åtgärder för att förebygga diskriminering och främja lika rättigheter, sker som en del i uppföljningen av

befintliga processer inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Avseende frågor om lön, rekrytering och befordran, kompetensutveckling samt att förena arbete och föräldraskap så har förvaltningens medarbetare goda förutsättningar till lika rättigheter och möjligheter.

Detta säkerställs exempelvis genom förvaltningens årliga lönekartläggning, att förvaltningen följer Göteborg Stads rutiner för en kompetensbaserad och normkritisk rekrytering, att lärarnas rätt till kompetensutveckling regleras i kollektivavtal samt att förvaltningen i princip enbart har tjänster som är förlagda till dagtid på vardagar.

Beskriv kortfattat de tre största riskerna eller hindren och hur de påverkar arbetsmiljön negativt.

Förvaltningens ekonomiska förutsättningar under en följd av år har inneburit krav på åtgärder, vilket har resulterat i anpassningar av personalvolymen. Förändringarna har resulterat i högre arbetsbelastning för många av förvaltningens yrkesgrupper. För lärarna är det framförallt administrativa och/eller sociala arbetsuppgifter som har ökat, med anledning av en minskad lärartäthet i kombination med att fler elever har stora behov av anpassningar och stöd.

Förvaltningen har en modell för det systematiska arbetsmiljöarbetet. Inom ramen för modellen kan cheferna fånga upp hur medarbetarna upplever sin arbetsmiljö och så långt som möjligt genomföra åtgärder. Det systematiska arbetsmiljöarbetet innehåller även två underlag som kan användas i samband med prioritering av arbetsuppgifter.

Inom Anpassad gymnasieskola har vi en stor mängd med tillbud och arbetsskadeanmälningar. Elevgruppen är mångfacetterad och består av elever med olika behov och förutsättningar. Det är inte ovanligt med ett utåtagerande beteende från eleverna.

För att kunna arbeta förebyggande och undvika situationer som leder till tillbud eller arbetsskador arbetar Anpassad gymnasieskola med kompetensutveckling, exempelvis Trygg arbetsplats som är framtagen med förvaltningens säkerhetssamordnare samt elevhälsan. Nyanställd personal får också genomgå en särskild introduktionsutbildning i bemötande av elever i situationer som kan vara av svår karaktär.

I de årliga arbetsmiljöplaner som respektive verksamhet tar fram lyfter man fram brister i arbetsmiljön som inte kan åtgärdas omgående utan kräver mer omfattande insatser och är på längre sikt. Av arbetsmiljöplanerna från 2023 framgår att frågor avseende den fysiska arbetsmiljön såsom ventilation, temperaturer och akustik lyfts fram som områden där det finns brister.

Förvaltningen har en central funktion som arbetare med fastighetsfrågorna i samarbete med Stadsfastighetsförvaltningen. I samarbete planerar parterna de åtgärder som ska genomföras på kort och lång sikt. De åtgärder som har varit av större karaktär har varit projekt avseende ventilation. Det finns en planering för vilka åtgärder som ska genomföras under 2024.

Beskriv kortfattat en främjande faktor (friskfaktor) och hur den påverkar arbetsmiljön positivt.

Förvaltningen har under en följd av år haft låg personalomsättning inom de allra flesta yrkesgrupper, vilket skapar stabilitet och kontinuitet i våra verksamheter. Låg personalomsättning innebär att verksamheterna behåller kompetens och medarbetare med erfarenhet. Sammantaget påverkar detta arbetsmiljön i positivt

riktning. Värt att framhålla är att i stort sett alla lärare har lärarlegitimation, vilket har stor betydelse för skolornas verksamhet.

Förvaltningen planerar inte några insatser inom ovanstående områden utan inriktningen är att bibehålla låg personalomsättning och att anställa lärare med lärarlegitimation.

3.2 Ekonomisk uppföljning

3.2.1 Resultatredovisning i sammandrag nämnder

Resultatredovisning i sammandrag

Belopp i mnkr	Period				Helår			
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall fg år	Prognos	Fg prognos	Budget	Bokslut fg år
Intäkter	281	274	7	277	1 157	1 102	1 102	1 057
Kostnader	-949	-977	28	-916	-3 825	-3 770	-3 770	-3 537
Kommunbidrag	667	667	0	609	2 668	2 668	2 668	2 480
Resultat	-1	-36	35	-30	0	0	0	10

3.2.2 Utfall till och med perioden

Resultatet per mars uppgår till minus 1 mnkr jämfört med periodbudgeten på minus 36 mnkr vilket är en positiv avvikelsen på 35 mnkr.

Intäkterna är 7 mnkr högre än budget för perioden. Det beror främst på högre intäkter för Vuxenutbildningen än budgeterat.

Kostnaderna är 28 mnkr lägre än budget för perioden. Det beror främst på lägre kostnader för köpta gymnasieplatser, både i fristående verksamhet och i andra kommuner. En annan orsak är att förväntade kostnader inte fallit ut under perioden utan förväntas senare under året. Kostnaderna för skolkort har varit lägre än budgeterat under perioden samt att personalkostnaderna är lägre än budget på några gymnasieskolor till följd av vakanser och sjukskrivningar.

3.2.3 Prognos

Förvaltningen lämnar en prognos för året i nivå med budget. Det fortsatt höga kostnadsläget gör att förvaltningens arbete med handlingsplaner fortsätter även under 2024, detta trots de höjningar av kommunbidraget som nämnden erhållit genom kommunfullmäktiges budgetbeslut.

Den positiva budgetavvikelse som uppstått till och med mars bedöms inte kvarstå vid årets slut. Fler analyser kommer att genomföras under våren av gymnasieverksamheten, då bland annat elevvolymerna är svåra att bedöma tidigt på året. Stadengemensamts verksamhet språkcentrum har utmaningar kring omställning av personal till följd av grundskolans minskade beställningar av studiehandledning. Vuxenutbildningen bedömer att kostnaden kommer att öka under senare del av året, då fler lärare kommer att anställas i linje med de ökade

beställningarna av utbildningar.

3.2.4 Uppföljning av kommuncentrala poster som hanteras genom beslut av andra nämnder

Kommuncentral post (Belopp i mnkr)	Utfall perioden	Prognos helår	Budgeterat belopp helår
Gratis mensskydd på alla kommunala högstadie- och gymnasieskolor	0,5	2,0	0

I kommunfullmäktiges budget för 2024 avsattes medel som ett bidrag till grundskole- och utbildningsförvaltningen att förse kommunala elever med gratis mensskydd. 40 procent av de elever som bedöms ha behov av mensskydd beräknas gå i utbildningsförvaltningens kommunala skolor varför utbildningsnämnden hemställer till kommunstyrelsen att utbetala 2 mnkr av de 5 mnkr avsatta beloppet. De kommunala skolorna ombesörjer på lite olika sätt hur eleverna får tillgång till mensskydden. På vissa skolor finns automater uppsatta på toaletterna och på vissa tillhandahålls det via skolsköterskorna.

3.3 Uppföljning av särskilda beslut och uppdrag

3.3.1 Anmälningar enligt Lex Maria

	Kvartal 1 2024
Antal anmälningar enligt Lex Maria	0

4 Styrinformation till nämnden

4.1 Ekonomi

4.1.1 Förvaltningsgemensamt

Periodens utfall och årsprognos

tkr	Ack utfall	Ack budget	Budget- avvikelse	Års- prognos
Utbildningsnämnden	-236	-237	1	0
Förvaltningsgemensamt	-24 956	-30 189	5 233	374
Utbildningsstaben	-19 984	-21 279	1 295	-286
Totalt	-45 176	-51 705	6 528	88

Kommentar

Utbildningsnämndens verksamhet har ett utfall och prognos i linje med periodbudgeten.

Resultatet per mars för förvaltningsgemensamt är 5,2 mnkr jämfört med periodbudget. Avvikelsen förklaras främst av lägre kostnader för systemförvaltning än budgeterat för perioden, samt att semesterlöneskulden ger ett överskott under årets första tre månader.

Utbildningsstaben har en positiv avvikelse för perioden på 1,3 mnkr. Detta beror på något lägre personalkostnader till följd av vakanser samt lägre övriga verksamhetskostnader under perioden.

Verksamheterna ovan beräknas inte avvika nämnvärt från budget vid årets slut.

4.1.2 Gymnasieskola

Periodens utfall och årsprognos

tkr	Ack utfall	Ack budget	Budget- avvikelse	Års- prognos
Kommunal verksamhet	-356 584	-374 209	17 625	-19 703
Fristående verksamhet	-246 191	-249 818	3 626	7 998
Köpta/sålda platser	40 060	37 235	2 825	7 607
Totalt	-562 715	-586 792	24 076	-4 098

Kommentar

Den kommunala gymnasieverksamheten har en positiv avvikelse mot budget för perioden med 17,6 mnkr. Den främsta orsaken är färre elever än budgeterat vilket även medför lägre kostnader för skolkort. Flera skolor har arbetat med sina handlingsplaner för en långsiktig ekonomi i balans. Förvaltningen har erhållit statsbidrag för regional samverkan samt ämnesbetygsreformen där kostnader ännu inte upparbetats.

Prognosen för kommunal gymnasieverksamhet är minus 19,7 mnkr och beror främst på ett minskat inflöde av elever vilket kommer medföra en justering av ersättningen till de fristående skolorna, samt kostnader för inplanerade aktiviteter kopplat till ovanstående statsbidrag.

Fristående verksamhet har något färre elever och lägre platskostnader än budgeterat. Förvaltningen både säljer och köper färre platser till och från andra kommuner.

Prognosen totalt för gymnasieskolan är minus 4,1 mnkr. Orsaken är fortsatt fler köpta platser än budgeterat samt svårigheter för de kommunala skolorna att anpassa kostnaderna till färre elever.

4.1.2.1 Kommunala skolor

Periodens utfall och årsprognos

tkr	Ack utfall	Ack budget	Budget-avvikelse	Års-prognos
Gymnasiecentralt	-89 744	-97 098	7 354	-9 748
Område Skånegatan	-76 756	-77 652	896	-6 959
Område Lindholmen	-89 195	-93 241	4 046	-6 996
Område Centrum	-92 523	-97 008	4 485	4 000
The International Highschool	-8 366	-9 210	844	0
Totalt	-356 584	-374 209	17 625	-19 703

Kommentar

Gymnasieverksamheten inom de kommunala gymnasieskolornas har en positiv avvikelse mot budget för perioden med 17,6 mnkr. Den främsta orsaken är färre elever än budgeterat vilket även medför lägre kostnader för skolkort. Flera skolor har även arbetat med sina handlingsplaner för en långsiktig ekonomi i balans. Förvaltningen har erhållit statsbidrag för regional samverkan samt ämnesbetygsreformen där kostnader inte upparbetats ännu.

Prognosen totalt är minus 19,7 mnkr och beror främst på ett minskat inflöde av elever vilket kommer medföra en justering av ersättningen till de fristående skolorna, samt kostnader för inplanerade aktiviteter kopplat till ovanstående statsbidrag.

Gymnasieområde Skånegatan

Resultat

Gymnasieområde Skånegatan har en positiv avvikelse på 0,9 mnkr jämfört med budget för perioden.

Burgården har en positiv budgetavvikelse för perioden på cirka 2 mnkr medan övriga skolor har negativ avvikelse. Katrinelunds underskott på 1,8 mnkr beror på att skolan inte har fulla klasser och därmed mer personalkostnader än budgeterat. Katrinelund har även höga kostnader kopplat till idrottsutbildningen som inte matchar de intäkter skolan får. Bernadottes underskott beror på att de inte fullt ut anpassat sina kostnader till sin ekonomiska ram. MTG har en negativ avvikelse på -0,3 mnkr beroende på få elever på vissa inriktningar. Serviceorganisationen har en positiv avvikelse till och med perioden på 1,4 mnkr, dels på grund av högre intäkter

på konferensen, dels på grund av genomförda åtgärder kopplat till områdets handlingsplan.

Prognos

Prognosen för område Skånegatan är minus 7 mnkr. Området arbetar med handlingsplan för budget i balans där vissa skolor förväntas generera ett överskott, eftersom andra skolor har större ekonomiska utmaningar och prognostiserar ett underskott.

Katrinelund prognostiserar -9,2 mnkr. Underskottet beror på ovan nämnda höga kostnader för elitidrottsutbildningen samt färre elever i åk 2 och 3, vilket medför lägre nämndbidrag. I prognosen är handlingsplansåtgärder motsvarande 1,8 mnkr medräknat. MTG prognostiserar -3 mnkr. Det beror dels på få elever på vissa inriktningar, dels på färre elever totalt sett på skolan. Den ekonomiska effekten av handlingsplan återfinns i prognosen till ett belopp av 0,5 mnkr, Burgårdens prognos på 4,1 mnkr, liksom Service prognos på 2,8 mnkr är till följd av områdets handlingsplan där beslutade åtgärder förväntas ge full effekt.

Gymnasieområde Lindholmen

Resultat

Gymnasieområde Lindholmens avvikelse per mars är 4 mnkr, jämfört med budget för perioden. En allmän återhållsamhet på området resulterar i lägre kostnader än budgeterat för läromedel. Bräckegymnasiet, Lindholmens tekniska gymnasium och serviceområdet Lindholmen har lägre personalkostnader än budgeterat och Polhemsgymnasiet har lägre måltidskostnader än budgeterat. För såväl Lindholmens tekniska gymnasium och Polhemsgymnasiet uppvisas lägre leasingkostnader än budgeterat. Dessa kostnader kommer dock att öka något under senare del av året. Området har färre elever än budgeterat vilket innebär minus 0,7 mnkr för perioden. Handlingsplanernas åtgärder har haft god effekt första kvartalet och bedöms ha bra effekt även under senare del av året.

Prognos

Prognos för Gymnasieområde Lindholmen är -7 mnkr. Ester Mosessons gymnasium, (-1,0 mnkr), Polhemsgymnasiet (-2,5 mnkr), Lindholmens tekniska gymnasium (-5,0 mnkr), och Bräckegymnasiet (-0,2 mnkr) är de skolor som uppvisar underskott i prognos medan Center för språkintröduktion (+1,1 mnkr) visar överskott. Planerade insatser i handlingsplanerna som bedöms vara genomförbara är inarbetade i prognosen.

Området prognostiserar lägre personalkostnader på grund av vakanta tjänster och effektiviseringar. Området prognostiserar också lägre kostnader för förbrukningsmaterial, arbetskläder och böcker som effektiviseringsåtgärd. Området prognostiserar vidare färre elever totalt för året, främst på Center för språkintröduktion. Detta medför områdesvis en lägre elevsättning om 4,3 mnkr jämfört med budget. Dock har i princip alla skolor fylla klasser i årskurs 1 i höstterminsstarten, vilket innebär ett gynnsamt utgångsläge.

Gymnasieområde Centrum

Resultat

Gymnasieområde Centrum uppvisar en positiv avvikelse på 4,5 mnkr jämfört med budget för perioden.

En stor del av överskottet (2,7 mnkr) återfinns hos Serviceorganisationen vilket beror på högre intäkter från skolornas elevcaféer och catering samt ökad

försäljning av skolmåltider. Lägre personalkostnader samt att planerade åtgärder i fastigheterna ännu inte genomförts bidrar också till det positiva resultatet.

Hvitfeldtska och Schillerska har lägre personalkostnader än budgeterat till följd av vakanser och sjukskrivningar.

Prognos

Prognosen för område Centrum är 4 mnkr. Prognosen beror till största del av minskade personalkostnader jämfört med budget.

Hvitfeldtska har en prognos på 2 mnkr. Den positiva prognosen beror på att skolan gör vissa satsningar till hösten och vill säkerställa att denna organisation är ekonomiskt hållbar även kommande år när satsningarna ger helårseffekt. Schillerska har en prognos på 2 mnkr och en liknande situation som Hvitfeldtska med satsningar till hösten som får helårseffekt kommande år. Angeredsgymnasiet har en prognos i nivå med budget vilket är en förbättring från prognosen i februari med cirka 1 mnkr. Den förbättrade prognosen beror på ökade statsbidragsintäkter och ökade elevtal. Serviceorganisation lämnar en 0-prognos.

The International Highschool

Resultat

The International Highschool har ett utfall som avviker positivt med 0,8 mnkr mot budget. Avvikelsen beror till största del på att verksamhetskostnaderna är lägre än budgeterat för perioden, men även på något lägre personalkostnader samt något högre elevtal jämfört med budget.

Prognos

Prognosen för The International Highschool ligger i nivå med budget, även om osäkerheter finns kring de ekonomiska effekterna av överförandet av elever till Grundskoleförvaltningen gällande det tionde året på grundskolan som är en förberedelse på IB-utbildningen

4.1.2.2 Fristående verksamhet

Periodens utfall och årsprognos

tkr	Ack utfall	Ack budget	Budget-avvikelse	Års-prognos
Fristående verksamhet	-246 191	-249 818	3 626	7 998

Kommentar

Både elevtal och snittpris för eleverna är lägre än vad som budgeterats under våren. Detta ger en positiv avvikelse på 3,2 mnkr till och med perioden. Detta påverkar även prognosen som beräknas avvika positivt med cirka 8 mnkr. Elevtalen väntas öka med ca 400 elever till höstterminen från vårens beräknade snitt om cirka 9 400 elever.

4.1.2.3 Köpta/sålda platser

Periodens utfall och årsprognos

tkr	Ack utfall	Ack budget	Budget-avvikelse	Års-prognos
Köpta platser	-49 624	-51 956	2 332	8 102
Sålda platser	89 684	89 191	493	-495

Kommentar

Köpta platser

Det beräknade elevtalet är ca 10 färre än budgeterat under våren samt att snittpriset varit lägre. Även till hösten beräknas elevtalet samt snittpriset bli lägre än budgeterat. Detta ger en positiv avvikelse för perioden samt en positiv prognos för året på cirka 8 mnkr.

Sålda platser

Sålda platser inom GR har hittills genererat ett lägre utfall per plats än vad som budgeterats medan platserna utanför GR har haft ett högre utfall. Elevtalet beräknas till cirka 40 elever färre än vad som budgeterats i snitt för 2024. Detta sammantaget ger en negativ årsprognos på cirka 0,5 mnkr.

4.1.3 Anpassad gymnasieskola

Periodens utfall och årsprognos

tkr	Ack utfall	Ack budget	Budget-avvikelse	Års-prognos
Anpassad gymnasieskola, centralt	-144	-2 428	2 284	0
Anpassad gymnasieskola, egen regi	-48 853	-47 788	-1 065	0
Totalt	-48 997	-50 216	1 219	0

Kommentar

Anpassad gymnasieskola, centralt

Resultat

Det har varit färre elever i verksamheten under perioden jämfört med budget, vilket ger en positiv avvikelse. Budget för lokaler är periodiserad jämnt över året vilket inte överensstämmer med verkligheten där utfallet är lägre nu jämfört med hösten kopplat till uppstart av ny skola på Stora Holm.

Prognos

Prognosen för helår är budget i balans.

Anpassad gymnasieskola, egenregi

Resultat

Budgetavvikelsen för egenregin är minus 1 mnkr. Ett anpassningskrav för personalkostnader är budgeterat som inte har uppnåtts fullt ut, vilket ger en negativ

differens på minus 0,5 mnkr. Övriga kostnader i form av förbrukningsmaterial, hyra leasing och kostnad för modersmålsundervisning har en differens på minus 0,7 mnkr. Något färre elever i verksamhet under våren ger minus 0,3 mnkr och fler elever i korttidsverksamhet har gett ökad intäkt på 0,5 mnkr.

Prognos

Årsprognosen för egenregin är i nivå med budget. För att möta de ökande elevtalen detta och nästa läsår startas det inför höstterminen upp en ny skola på Stora Holm för 50 elever varav 25 elever på individuellt program börjar i höst. I samband med detta avslutas den verksamhet som har bedrivits på skolan Rosenhöjd och elever i åk 2–4 fortsätter sin skolgång i annan AG verksamhet. I gällande budget och prognos ingår de kostnader som är förknippade med skoluppstart såsom lokalanpassningar, ombyggnation av utemiljö och anskaffning av inredning och annan utrustning. Inför höstterminen ökar elevtalet i egenregin med cirka 40 elever varav 25 elever till ny skola på individuellt program och 15 elever till nationella program på Burgården.

Antal elever i korttid är något fler än budgeterat vilket har ökat intäkterna med ca 1 mnkr. Personalkostnader är lägre då tidpunkt för bemanning av ny skola senare lades jämfört med budget. Övriga verksamhetskostnader är något högre än budget för bland annat inköp och leasing. 6 elever har avslutat sin skolgång under våren vilket ger minskad eleversättning.

Verksamheten arbetar med att placera flera nytillkomna elever i den egna verksamheten i stället för att köpa platser när det gäller individuellt program. Inför höstterminen -24 förväntas en nedgång av köpta platser för åk 1 elever med 50 procent.

4.1.4 Vuxenutbildning och Yrkeshögskola

Periodens utfall och årsprognos

tkr	Ack utfall	Ack budget	Budget-avvikelse	Års-prognos
Område vuxenutbildning/yrkeshögskola	7 094	901	6 193	0
Gymnasieområde Lindholmen	678	1 102	-424	3 300
Gymnasieområde Skånegatan	1 178	431	747	710
Totalt	8 950	2 434	6 516	4 010

Kommentar

Resultat och prognos

Utfallet till och med mars månad uppgår för vuxenutbildningen och yrkeshögskolan till 9,0 mnkr, vilket är 6,5 mnkr bättre än budget. Förbättringen mot budget beror främst på högre intäkter inom egenregin där fyllnaden i starter från januari 2024 är bättre än budgeterat. Årsprognosen uppgår till 4 mnkr, vilket är 0,7 mnkr bättre än budget. Den förbättrade årsprognosen beror på ett positivt resultat inom Frisör/Barberare.

Område vuxenutbildning yrkeshögskola (Studium och Yrgo) har ett utfall till och med mars på 7,1 mnkr, vilket är 6,2 mnkr bättre än budget. Bättre fyllnad i

yrkesutbildningarna, något fler Sfi-elever och högre ersättning i vissa utbildningar inom egenregin samt lägre övriga kostnader inom yrkeshögskolan förklarar den positiva budgetavvikelsen. Årsprognosen förväntas uppgå till noll liksom budget. Utökningen av Sfi inom egenregin kommer ske successivt från september. Detta kan komma att påverka egenregins förutsättningar att nå ett nollresultat för 2024 då man i budget räknat att detta skulle ske från halvårsskiftet.

Gymnasieområde Lindholmen (Bräcke vux) har ett utfall till och med mars på 0,7 mnkr, vilket är 0,4 mnkr sämre än budget. Fyllnaden i yrkespaketen har varit lägre än budgeterat, vilket förklarar avvikelsen mot budget. För året som helhet beräknas budgeterat resultat kunna uppnås på 3,3 mnkr.

Gymnasieområde Skånegatan (Burgården vux) har ett utfall på 1,2 mnkr, vilket är 0,7 mnkr bättre än budget. Årsprognosen beräknas till 0,7 mnkr. Den positiva avvikelsen beror på högre intäkter inom Frisör/Barberare.

4.1.5 Område stadsgemensamt

Periodens utfall och årsprognos

tkr	Ack utfall	Ack budget	Budget-avvikelse	Års-prognos
Stadsgemensamt	-1 004	-776	-228	0
Center för skolutveckling	-5 152	-5 386	234	0
Språkcentrum	-2 761	492	-3 253	0 *)
Vägledningscentrum	-16 612	-17 270	657	0
Totalt	-25 528	-22 940	-2 588	0

*) Här finns ett förväntat underskott. Enligt beslut gäller att såväl under- som överskott ska regleras mellan grundskoleförvaltningen och utbildningsförvaltningen.

Kommentar

Resultat

Budgetavvikelsen för området är minus 2,6 mnkr.

Stadsgemensamt (områdeskontoret) och Center för skolutveckling uppvisar inga större avvikelser.

Språkcentrum har en negativ avvikelse med minus 3,3 mnkr som en konsekvens av att grundskolan har minskat sina beställningar av studiehandledning för elever med 50 procent jämfört med samma tidpunkt föregående år. Beställningarna började minska väsentligt redan hösten 2023 och har sedan dess legat på lägre nivåer än tidigare.

Vägledningscentrums överskott avser lägre personalkostnader. Avslutade tjänster under vintern/våren planeras att ersättas till hösten. En rekryteringsprocess pågår där målsättningen är att kunna rekrytera 11 studie- och yrkesvägledare inför läsårsstart till hösten.

Prognos

Prognosen för Stadsgemensamt (områdeskontor), Center för skolutveckling och Vägledningscentrum är i nivå med budget. Språkcentrum beräknar avvika negativt från budget. Modersmålsundervisning för grund- och gymnasieskola är enligt budget medan beställningar av studiehandledning från grundskolan är väsentligt lägre än tidigare. Detta ställer krav på anpassning av personal såväl i antal som i förtätning av tjänster. Det arbetet startade redan i höstas då minskningen startade.

Då utvecklingen är fortsatt negativ har ett större genomlysningsarbete kring tjänster gjorts i början av detta år för att få klarhet i inom vilka områden/språk insatser måste göras. Omställning av personal har inte varit möjlig i samma takt som beställningsminskningen. Ett beräknat underskott i nuläget, innan fortsatta åtgärder är inkluderade är cirka 13 mnkr.

Åtgärder som gjorts hittills (och som påbörjades redan i november 2023) för att minska personalkostnaderna innehåller bland annat:

- Förtätning genom att göra vissa undervisningsgrupper större.
- Minskning av tjänstgöringsgrad vid förlängning av anställningar som varit tidsbegränsade. (Lokal anställningsprövning.)
- Översyn av riktlinjer och underlag för tjänsteplanering inför nästa läsår.

Den sista punkten är där verksamheten bedömer att störst effekt uppnås.